

no sic componitur indifferens concursus: Volo concurrere ad quemcumque actum ad quem se voluntas determinaverit, et ad id offero omnem concursum necessarium. Quid est ergo illud: Si se voluntas determinaverit, quomodo determinatur voluntas creata, ut Deus concurrat; vel enim determinatur actu secundo, vel actu primo: si actu primo, illum non habet potentia de se, ex ipsa ratione potentia, quia de se indifferens est, et non determinata: ergo ille actus primus quo determinat se potentia est superadditus potentia antecedenter ad actum secundum: nec enim est actus secundus, sed primus: ergo producitur ab aliquo principio, et non ab intellectu, quia ille solum habet cogitationem indifferenter, nec determinat se solo voluntatem, seu ipsa voluntas se determinat, licet inducta et persuasa ab intellectu, nec apparet quid ponat in voluntate superadditum quod dicatur determinativum ejus in actu primo ipsa voluntate non influente, aut producente illud. Nec etiam a solo Deo producitur illud determinativum; quia in opinione istorum auctorum Deus non determinat antecedenter voluntatem se solo ad actum, quia dicunt hanc determinationem tollere libertatem, et multo magis tollet libertatem, si antecedendo in actu primo illam determinet, quia indifferentiam in actu primo tollet, et non solum suspensionem pro actu secundo. Et sive a Deo, sive ab intellectu produceretur ille actus primus, non diceretur per illum voluntas se determinare, sed determinari ab alio: conditionalis autem posita dicit: Volo concurrere cum voluntate sic, si ipsa se determinaverit. Ergo oportet hanc conditionalem verificari per determinationem ortam ab ipsa voluntate: ergo per actionem voluntatis: ergo per actum se-

cundum, et non solum per actum primum: et sic devolvitur ad primum membrum dilemmatis, quod per actum secundum se determinat voluntas. Nec dici potest quod illa determinatio est aliquis habitus collatus ipsi voluntati ad determinatum actum; quia non semper voluntas operatur ex habitu, sed aliquando ante illum acquisitum, vel nondum infusum; tum quia habitus solum habitualiter determinat, quod etiam potest facere in eo qui non est in statu operandi ut in pueris, vel dormientibus habentibus habitus infusos, et tamen Deus tunc non concurrat: ergo illa conditionalis non intelligitur de eo qui se determinat habitualiter, quod cum illo Deus concurrat; imo etiamsi sit in statu operandi cum habitu, non semper Deus concurrat cum illo ad opera talis habitus: ergo non intelligitur illa conditionalis de voluntate se determinante in actu primo per habitum. Imo generaliter neque per habitum, neque per aliquid aliud in actu primo determinans, etiam extrinsece et secundum assistentiam omnipotentia ad hunc concursum in actu primo, quæ est determinatio quædam extrinseca, potest intelligi illa conditionalis in sententia horum auctorum ex ipsis principiis Suarez arguendo, quia posito illo determinativo in actu primo, et nondum cooperatione voluntatis in actu secundo, si decretum illud conditionatum de concursu Dei transit in absolutum, et concurrat Deus concursu determinato, vel obligat voluntatem per illum concursum absolutum ad cooperandum secum, vel non disponit aliquid de cooperatione voluntatis in actu secundo, sed illam expectat, et permittit suo usui. Si primum, erit decretum prædefinitivum et determinativum cooperationis quod maxime refugit concedere

Suarez, et oppositi auctores. Si secundum, nondum illud decretum transit in absolutum, quia adhuc non absolute operatur cum expectet conditionem alterius cooperantis, et si illa voluntas creata vellet resilire et non cooperari, etiam posita illa determinatione in actu primo, absolutum decretum Dei frustraretur, quod repugnat, cum sit absoluta voluntas Dei, cui nullus potest resistere, Esther XIII, Rom. IX.

X. Si autem dicatur aliud membrum dilemmatis, nempe quod illa conditionalis: Si voluntas se determinaverit, intelligitur de determinatione in actu secundo: ergo sensus est: Si voluntas in actu secundo operata fuerit, concurrat cum illa ad talem actum, sed conditionalis non impletur, nec ponitur in re, nisi prius purificetur in re conditio: ergo prius est in re voluntatem operari, quam in re Deum concurrere: ergo ille concursus cadit super actum jam in re egressum a causa sua: ergo facit factum, quia ille concursus Dei datur ut actus sit in rerum natura, et ex alia parte non datur a Deo antequam actus sit. Quid implicatius? Et præterea currit hic casus supra inductus, quod Deus potest denegare concursum simultaneum causæ determinatæ ad operandum, ita ut violentiam in suspensione illa inducat. Voluntas autem ante illam determinationem in actu secundo est indifferens ad duo: ergo denegatio concursu ad unum vel ad utrumque nondum est ei violenta, quia ad utrumque est indifferens, et potest ad alia objecta divertere sine ulla violentia. Posita autem illa determinatione jam est in actu secundo operans, et sic illa stante non potest suspendi concursus ad operandum, si quidem actus secundus sine concursu stare non potest.

XI. Nec potest hic habere locum distinctio de diversis prioritatibus, quod scilicet in genere causæ materialis est prior actus, et determinatio causæ creatæ, et in genere causæ efficientis est prior, et requiritur ad illum concursus causæ primæ. Non inquam hoc dici potest, tum quia ut optime advertit idem p. Suarez, lib. I de auxiliis, c. XV, num. VII, hic proprie non habet locum genus aut prioritas causæ materialis, quia iste concursus simultaneus non recipitur in ipsa causa secunda, sed in effectu; imo respectu concursus simultanei nulla est prioritas, et posterioritas inter influxum causæ primæ, et secundæ, quia est similtas, imo identitas, quia influxus causæ primæ identificatur cum influxu secundæ, nec causa secunda concurrat ad effectum in genere causæ materialis, sed efficientis: sunt enim coefficientis simul: ergo si intelligitur prius ab ipsa esse actum secundum, quam Deum concurrere determinato concursu, intelligi debet, ab ipsa esse efficienter, et consequenter in actu et in esse, quia efficiens dat esse effectui et actui. Verum est, quod in alio sensu longe diverso dicitur, causam secundam determinare primam in genere causæ materialis, non quidem quoad exercitium et influxum in effectum, cum utraque causa effective operetur, sed quoad speciem actionis: ideo enim Deus concurrat cum igne ad calefaciendum, et non ad infrigidandum, quia hanc speciem actionis postulat ipsa natura ignis, et ad hanc determinationem se Deus accommodat, ut ad subjectum.

XII. Alia ratione rejicit p. Alarcon ubi supra sententiam p. Suarez, quia scilicet ponit in Deo decreta conditionata, quæ ipse nullo modo probat. Et specialiter ista indifferentia decreta rejicit, quia non po-

test decretum illud de concurrente ad duplicem actum, seu offerendo concursum ad duplicem actum, v. g. ad amorem, et odium, habere aliquod connatum, quod ei in re correspondeat: nam in re non fit ex vi illius decreti uterque actus, scilicet amor et odium, quia ad utrumque non se determinat voluntas; solum ergo datur ad unum, nempe ad illum ad quem se voluntas determinaverit, v. g. ad amorem, hic autem non est sufficiens connotatum illius decreti quod est ad duplicem actum: ergo caret connotato in re ei adæquate, et sufficienter correspondente, sine eo autem non datur decretum in Deo, quod solum distinguitur per diversa connotata, ad quæ terminatur. Sed hæc impugnatio supponit non dari in Deo decretum nisi aliquid immutet ad extra in re, quod non esse necessarium sæpe diximus. Decreta autem conditionata in Deo dari ostendimus præcedenti tomo, disp. xx, art. II, et amplius sequenti articulo quarto dicetur.

XIII. Tertia sententia explicandi decreta indifferentia desumitur ex p. Vasquez hac prima parte, disp. xcix, præsertim capite septimo, qui difficile et implicate valde circa hæc locutus est, ideoque ejus mens etiam discipulis suis satis obscura visa est. Nam circa illa opera quæ Deus efficit simul cum nostro consensu, supponit efficaciam Dei nullo modo antecedere consensum nostrum, et consequenter Deum non prædefinisse, aut prædeterminasse aliquod opus bonum nostræ voluntatis ante determinationem nostram, præter metum subitum intellectus aut voluntatis, qui ante consensum nostrum fit a Deo: dicit ergo Vasquez duo.

Primum est, decretum absolutum Dei esse simul et concomitans cum nostra determinatione, quia ita sunt

hæc ordinata in Dei præscientia et ordinatione, sicut in re contingunt. In re autem simul sunt influentia Dei cum nostro libero consensu: eo ergo modo sunt in Dei providentia et mente. Non tamen posset Deus sic decernere absolute, nisi præcederet scientia conditionata prævidens qui nostra voluntas factura sit sub tali vel tali statu vel occasione, quia sine ista scientia non posset decretum Dei comitari consensum nostrum, et determinationem, si non cognosceret illam, et sic vel deberet antecedere illam, vel subsequi. Si antecederet, everteret libertatem, quia est infallibilitas antecedens. Si subsequeretur, esset prior operatio nostra quam decretum Dei, et concursus ejus, quod repugnat. Aut si simul sine hac scientia Deus decernit concurrere cum nostro arbitrio, non cognoscens in quam partem se determinabit, cæco modo concurret, et cum periculo frustrationis, si forte concursum suum emittat, quando voluntas nostra non operabitur.

Quomodo vero cognoscat Deus hanc determinationem nostræ voluntatis futuram, et qualiter componat hoc objectum conditionatum, explicat Vasquez ibidem numero XLIII, quod cognoscit hoc modo: Si Petrus, v. g. tali mea vocatione excitaretur, neque illi deesset concursus meus, quem vocatio tali arbitrio temperata postulat, et qui sine vi, et miraculo negari ei non potest, absque dubio consentiret: si vero tali cogitatione vocaretur, ipse mihi deesse, et ideo ego non deberem ei cooperari.

XIV. Ex hoc autem elicitur secundum, quod docet Vasquez adjunctis his quæ tradit 1-2, disp. xxvi, c. v, num. xxvii, et repetit disp. clxxxix, c. xiv, num. cxvi et cxvii, nempe quod vocatio congrua, seu attemperata voluntati est talis

quod Deus sine violentia aut miraculo non potest denegare illi concursum simultaneum, sicut neque igni. Imo addit prædicta disputatione clxxxix, c. xiv citato illam con-temporaneam, et congruam vocationem, qua Deus vocat talem esse, ut in ea tamquam in causa videat Deus consensum futurum, nec solum ex ea ad consensum fieri consequentiam materialem, sed formalem, et secundum connexionem causæ ad effectum, nec explicari debere per meram conjunctionem, et concomitantiam, sed per causalem quia, et per connexionem causæ cum effectu. Videatur ibi num. cxviii et cxix. Hinc ergo fit, quod in hac sententia decretum illud indifferens ex parte Dei, potest reduci ad absolutum et purificare conditionem dupliciter. Primo sic: Volo dare et offerre duplicem concursum, et si dedero congruam et attemperatam vocationem in qua video determinationem futuram, concurram. Secundo sic: Volo offerre duplicem concursum, et si voluntas ad unum se determinaverit, et non negavero per miraculum meum concursum, consentiet. Sed tamen hoc secundum debet reduci ad primum, etiam in sententia Vasquez quia illud: Si voluntas se determinaverit non potest stare sine congrua vocatione, in qua dicit ipse Deum cognoscere futuram determinationem tamquam in causa et per consequentiam formalem. Hæc ex scriptis hujus auctoris colligere potui pro ejus mente, ex qua colligunt aliqui posuisse Vasquez vocationem natura sua congruam, ita ut illa data determinetur voluntas in actu primo ad consensum potius quam ad dissensum infallibiliter, licet libere eliciendum. Quid amplius sententia Thomistarum dicit decretum efficax ponendo ex sua natura, et non moraliter tantum operans? Certe quidquid

mente tenuerit Vasquez verbis, hoc sine dubio significat, quod congrua, et attemperata vocatio antecedens consensum, connexionem habet cum ipso consensu tantam, ut sufficiat oculis Dei ad intuendum ibi consensum et sequentia formali inferendum, quod sine infallibilitate non stat, et tam accommodam, ut libertatem non tollat, relinquendo possibilitatem ad oppositum cum una de inesse definite utra quæ sunt verba ejus citato loco, num. cxvii.

XV. Sane hæc sententia Vasquez, si cum exclusione antecedentis efficaciam, et prædeterminationis accipienda est, ut a suis excipi par est, mirum quam scateat difficultatibus et involueris, et ita etiam difficilis valde judicata est ab Alarcon supra citatus §. iv, num. XLIX, et sequentibus. Nec illi ausus est se committere. Nempe punctus iste in assertoribus scientiæ mediæ et negantibus efficaciam Dei antecedentem, alta profunditas est, et rapidissimis vorticibus plena, quam nullus pene transit, quem non hauriat, vel ad littus efficaciam divinæ antecedentis ejiciat. Igitur in primo dicto decreto illud concomitans nostram determinationem cum præventionem scientiæ conditionatæ eo modo quo explicat Vasquez, et veram tollit efficaciam Dei in voluntatem ut consentiat, et ipsam scientiam mediam prorsus evertit. Tollit quidem efficaciam Dei in voluntatem, quia solum ponit illam in effectum influentem, et coefficientem cum voluntate, non ipsam voluntatem inclinantem. Unde recte dixit Suarez libro primo de prædestinatione, c. xiii, n. vii, hanc sententiam de concomitantia aut simultate mediorum in prædestinatione, præsertim quando pendent ex libera voluntate nostra, fugere potius difficultatem, quam declarare, et repugnare cum modo

loquendi Augustini et fere omnium dicentium Deum vocare hominem ut credat, et quia vult dare fidem, dare etiam talem vocationem. Itaque decretum hoc concomitans non est absolutum et efficax, vel ipso Vasquez teste, nisi supponendo determinationem nostri liberi prævisam: ergo decretum illud non facit ut nos faciamus, nec inclinatur nostram voluntatem, aut ex nolente facit volentem, aut primitus duritiam cordis tollit, quod totum Augustinus gratiæ tribuit, sed supponendo inclinationem, seu non reluctantiam et determinationem ejus, facit cum ipsa, et cooperatur cum ipsa consensum, et actum, non facit ut ipsa faciat ex parte sua: ergo non habet efficaciam in ipsam, sed efficaciam et coefficientiam respectu effectus. Quid est ergo quod ex parte Dei et gratiæ ejus influit in voluntatem, ut faciat eam facere et tollat reluctantiam et duritiam, et faciat eam cooperari cum Deo, et inclinatur illam in consensum potius quam dissensum? An vocatio congrua et temperata voluntati? Id videtur Vasquez affirmare locis citatis. Ergo antecedenter ad voluntatis determinationem et cooperationem habet Deus absolutum decretum dandi vocationem congruam voluntati, qui hæc datur ut causa determinandi voluntatem, non illam supponit determinatam. Posita autem congrua vocatione non stat non sequi consensum, licet maneat possibilitas ad oppositum, quia habet connexionem per se cum tali actu. Unde et ipse Vasquez concedit disputatione illa xcix, c. viii, quod potest dici Deum prædefinire consensum nostrum, non in se immediate, sed in sua causa, scilicet in vocatione congrua, quæ tamen non impedit libertatem: prædefinitio autem Dei est infallibilis: ergo in vocatione congrua infallibilis con-

nexio datur cum voluntatis consensu antecedenter ad ejus prævisionem, quia datur id quod sufficit ad infallibilem prædefinitionem Dei, qua prædefiniat consensum in ipsa vocatione, ut in causa; prædefinitio autem alicujus in sua causa antecedit prævisionem ejus in se, non illam supponit: ergo jam datur aliquid antecedens nostram voluntatem, quod efficacem et infallibilem connexionem habeat cum consensu, et tamen non tollit libertatem. Non ergo omnis suppositio antecedens efficax et infallibilis libertatem destruit, quod est principium maxime observatum ab oppositis auctoribus.

XVI. Similiter in illo primo dicto everit Vasquez omnem scientiam mediam, quia objectum ejus sic componit, ut non pertinet ad scientiam liberam ex parte objecti, sed mere necessariam et simplicis intelligentiæ, ut etiam late probavimus præcedenti tomo, disp. xx, a. iv, sub finem. Et manifestum est hoc, quia illud objectum scientiæ conditionatæ sic explicatur a Vasquez, quod hoc modo cognoscit Deus si Petrus tali vocatione excitetur, neque illi desit meus concursus quem talis vocatio postulat, et qui sine miraculo ei negari non potest, sine dubio consentiet. Hæc veritas conditionalis est necessaria: ergo destruit objectum scientiæ mediæ. Patet consequentia, quia objectum scientiæ mediæ est liberum, et non necessarium: est enim futurum sub conditione ex voluntate pendens, quod posset non esse, etiam stante ea conditione; objectum autem necessarium est objectum scientiæ simplicis intelligentiæ. Antecedens autem constat, quia posito concursu Dei simultaneo, sicut ponitur pro conditione in illa conditionali, necessario ei connectitur, et identificatur concursus causæ secundæ,

quia concursus causæ primæ et secundæ identificantur in eadem actione: quidquid enim est a causa secunda, est etiam a prima: ergo necessarium est posito concursu Dei poni concursum causæ secundæ, nec potest unum separari ab alio, et sic facit sensum omnino necessarium illa conditionalis, imo identicum, ac nugatorium: cum enim dicit: Si vocavero Petrum tali vocatione, et non desit meus concursus, consetiet, ly non desit meus concursus, est idem ac dicere, si adsit, seu ponatur meus concursus, quia æquipollent non deesse concursum et adesse, seu poni concursum, et sic est sensus: si concurrero simultaneo cum illo, consentiet: concursus autem simultaneus ad consensum indivisibiliter est idem ac ipse consensus: ergo idem est dicere: si concurrero consentiet, ac dicere: si consentiet, consentiet. Et rursus idem est consensus atque concursus Dei: ergo idem est dicere: si concurrero, consentiet, ac dicere: si concurrero, concurrerem, quia consentire est identice idem, quod Deum simultanee concurrere. Nec potest recurri ad formalitates diversas, quia concursus Dei, et consensus meus non sunt formaliter idem, sed solum materialiter, et identice. Nam sufficit ut objectum illud necessarium sit, quod in re et identice sint unum, nec possit stare unum sine alio: ergo secundum quod sunt in re, fundant necessariam connexionem, et consequenter necessariam veritatem, quæ non est objectum scientiæ mediæ.

XVII. Et ex hac parte claudicare debere scientiam mediam, quocumque modo explicetur, ostendimus citata disputatione vigesima, quia non possunt futura aliqua conditionata cognosci infallibiliter ut futura, etiam sub conditione, nisi subin-

telligatur semper illa conditio: Si Deus non suspendat, seu deneget suum concursum; nam illo denegato, nusquam sequetur effectus, nec de facto erit futurum. Eo autem non denegato, sed posito, conditionalis fit necessaria, sicut non opposito fit contingens, et non infallibilis: ergo undique evacuatur scientia media, quia si est veritas necessaria, posito illo concursu pro conditione, non cognoscitur per scientiam mediam, quæ est libera ex parte objecti, si vero non est infallibilis, non posito illo concursu ex parte conditionis, non est in Deo. Hæc autem latius tractavimus præfato loco.

XVIII. In secundo dicto Vasquez illum invenio obicem, in quo cæteræ sententiæ non inveniunt exitum. Illa vocatio, seu attemperatio congrua, quæ voluntatem inclinatur ad consensum vel ita efficax est, ut se sola voluntatis cooperationem inferat vel non, sed expectat sub conditione si voluntas se determinaverit, et si ipsa consenserit, ut tunc fiat absolutum et efficax decretum Dei. Si se sola trahit efficaciter voluntatem ut causa, et ejus cooperationem infallibiliter infert, incidit Vasquez in inconueniens, quod volunt vitare omnes defensores scientiæ mediæ, scilicet quod suppositio antecedens libertatem tollit, si est infallibilis et independens ab ejus consensu. Si expectat sub conditione determinationem voluntatis: ergo non habet connexionem formalem cum consensu, ut causa cum effectu, ut dicit Vasquez, nec in ea potest Deus prædefinire consensum, ut concedit. Et rursus, non ergo est talis illa vocatio, quod fiat ei violentia, et necessarium sit miraculum, ut deneget Deus concursum ad consensum determinate: non enim ipsa est talis quod inferat per se, et ex vi suæ connexionis consensum: ergo